

Jacek Bigus, Dariusz Abramuk, Katarzyna Warchoń, Krzysztof Warchoń

Sejmiki Szkolnej Kultury Fizycznej

Sfinansowano ze środków:

Kancelaria Prezesa
Rady Ministrów

Projekt pt. Sejmiki Szkolnej Kultury Fizycznej realizowany był w okresie od 13 września 2023 roku do 30 listopada 2023 roku na terenie całego kraju.

Sejmiki były organizowane w następujących miejscach i terminach:

- województwo dolnośląskie – Wrocław, dn. 29.09.2023,
- województwo kujawsko-pomorskie – Toruń, dn. 7.11.2023,
- województwo lubelskie – Zamość, dn. 26.10.2023,
- województwo lubuskie - Zielona Góra, dn. 10.10.2023,
- województwo łódzkie – Łódź, dn. 16.11.2023,
- województwo małopolskie – Kraków, dn. 6.11.2023,
- województwo mazowiecki – Teresin, dn. 16-17.11.2023,
- województwo opolskie – Opole, dn. 12.10.2023,
- województwo podkarpackie – Świlcza, dn. 29.09.2023,
- województwo podlaskie - Białystok 27.11.2023,
- województwo pomorskie – Rumia, dn. 29.09.2023,
- województwo śląskie – Koziegłowy, dn.9.10.2023,
- województwo świętokrzyskie – Kielce, dn. 10.10.2023,
- województwo warmińsko-mazurskie – Olsztyn, dn. 22.11.2023,
- województwo wielkopolskie - Sieraków 29.09.2023,
- województwo zachodniopomorskie – Pyrzyce, dn. 28.10.2023.

W każdym wojewódzkim Sejmiku wzięło udział ok.100 uczestników.

Łącznie we wszystkich 16 Sejmikach udział wzięło 1780 osób.

Uczestnikami spotkania w każdym województwie byli nauczyciele wychowania fizycznego dyrektorzy szkół, instruktorzy, trenerzy, organizatorzy imprez sportowych, działacze sportu szkolnego, przedstawiciele samorządów terytorialnych.

Każdy Wojewódzki Sejmik składał się z wykładów, paneli dyskusyjnych, lekcji lub zajęć otwartych z wybranych poniżej:

- działalność Szkolnego Związku Sportowego – 70 lat w służbie dzieciom i młodzieży;
- rola i znaczenie sportu szkolnego w ogólnym procesie wychowania dzieci i młodzieży;
- doskonalenie formuły Szkolnych Igrzysk Sportowych;

- rywalizacja sportowa dzieci i młodzieży po pandemii;
- od zawodów szkolnych do mistrzostwa sportowego – autorski przykład znanego sportowca lub sportsmenki z danego województwa;
- nowe formy aktywności fizycznej w ramach systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży – poszukiwania;
- aktualne problemy sportu szkolnego.

Programy i zaproszenia danego sejmiku były drukowane i wysyłane pocztą do uczestników sejmików.

Informacje o sejmikach zostały zamieszczone na stronach wojewódzkich SZS.

W związku z realizacją zadania zostały wykonane materiały promocyjne tj. banery, roll-upy oraz windery z logotypami.

Na podstawie zorganizowanych sejmików został opracowany materiał posejmikowy, który zamieszczamy poniżej. Materiały te zostaną również zamieszczone na stronach internetowych wojewódzkich i krajowego SZS.

Głównym celem projektu było wspieranie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw i działań w zakresie zachęcania oraz wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej, co jest zawarte w podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024.

Celami projektu były również:

- promocja szkolnej aktywności sportowej uczniów;
- ukazanie wpływu sportu szkolnego na wszechstronne wychowanie dzieci i młodzieży;
- wychowanie do aktywności fizycznej przez sport szkolny;
- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w dziedzinie organizowania i rozwijania aktywności sportowej uczniów;
- realizacja kompetencji społecznych podstawy programowej wychowania fizycznego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej;

Kultura fizyczna w szkole – wybrane zagadnienia i problemy

(opracowano na podstawie referatów i materiałów przedstawionych w ramach Sejmików

Szkolnej Kultury Fizycznej)

Kultura fizyczna w tradycyjnym rozumieniu to wychowanie fizyczne, sport, turystyka i rekreacja oraz rehabilitacja. Przez analogię można przyjąć, że szkolna kultura fizyczna to wychowanie fizyczne rozumiane z jednej strony jako obligatoryjny przedmiot nauczania, a z drugiej jako pewien proces przygotowywania młodego pokolenia dzieci i młodzieży do aktywności fizycznej w życiu dorosłym środkami kultury fizycznej, w tym także szkolnej. Inne obszary tego, co nazywamy kulturą fizyczną w szkole to: sport szkolny, gimnastyka korekcyjna, wycieczki i wyjazdy turystyczno-krajoznawcze. W ujęciu historycznym, ale również współczesnym kultura fizyczna w szkole utożsamiana jest przede wszystkim z lekcjami wychowania fizycznego oraz zawodami i rozgrywkami sportowymi, w których uczestniczą uczniowie danej szkoły. Z kolei system współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży rozumiany jako udział w zawodach klasowych, międzyklasowych, szkolnych, międzyszkolnych, miejskich, gminnych, miejsko-gminnych, powiatowych, rejonowych, półfinałach i finałach wojewódzkich oraz finałach krajowych określany jest mianem sportu szkolnego.

Fot. 1,2. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Szkolny Związek Sportowy Dolny Śląsk

Sport szkolny – naszym zdaniem – jest obszarem i terenem merytorycznego wsparcia zadań wychowawczych, realizowanych w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych. Jest źródłem samorealizacji ucznia, wszechobecny w wychowaniu i rozwoju jednostki, stanowi źródło radości i silnych przeżyć emocjonalnych, jest dla wielu uczniów płaszczyzną przyjaznych i życzliwych kontaktów z rówieśnikami, kształtuje umiejętność podporządkowania się

jednostki grupie, uczy dzieci oraz młodzież dobrej roboty i organizacji, poprawia stan zdrowia, rozwija obowiązkowość, dyscyplinę i systematyczność, a także poprawia wyniki w nauce. Wszystko to sprawia, że problemy współczesnego wychowania fizycznego oraz sportu szkolnego od lat stanowią przedmiot pedagogicznej i naukowej debaty. Doskonałą platformą do wymiany poglądów, koncepcji czy doświadczeń na temat rzeczywistych problemów edukacji fizycznej w szkole czy sportu szkolnego jest inicjatywa Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej organizowanego przez Szkolny Związek Sportowy, który w tym roku obchodzi jubileusz 70-lecia działalności. Przedsięwzięcie zapoczątkowane przez Zbigniewa Cendrowskiego – Honorowego Prezesa Szkolnego Związku Sportowego cieszy się od wielu lat niesłabnącą estymą wśród nauczycieli wychowania fizycznego, instruktorów, trenerów, animatorów sportu szkolnego oraz działaczy Szkolnego Związku Sportowego.

Fot. 3,4. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Kujawsko-Pomorski Szkolny Związek Sportowy

Tegoroczna edycja Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej została przygotowana trochę w innej – bardziej powszechnej formule i polegała na zorganizowaniu tego wydarzenia w szesnastu województwach, w których występują struktury wojewódzkie Szkolnego Związku Sportowego. Przyjęto też pewien katalog problemów i zagadnień, wokół których toczyła się debata. Były to:

- działalność Szkolnego Związku Sportowego – 70 lat w służbie dzieciom i młodzieży;
- rola i znaczenie sportu szkolnego w ogólnym procesie wychowania dzieci i młodzieży;

- doskonalenie formuły Szkolnych Igrzysk Sportowych;
- rywalizacja sportowa dzieci i młodzieży po pandemii;
- od zawodów szkolnych do mistrzostwa sportowego – autorski przykład znanego sportowca lub sportsmenki z danego województwa;
- nowe formy aktywności fizycznej w ramach systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży – poszukiwania;
- aktualne problemy sportu szkolnego.

Działalność Szkolnego Związku Sportowego od 70 lat na trwałe wpisała się w system sportu szkolnego. Wydaje się, że sformułowanie „w służbie dzieciom i młodzieży” oddaje istotę inicjatyw oraz programów podejmowanych przez osoby związane ze sportem szkolnym zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym. Historia Szkolnego Związku Sportowego prezentowana w trakcie kolejnych Sejmików Szkolnej Kultury Fizycznej stała się okazją do wielu wspomnień, retrospekcji oraz przywołania osób i wydarzeń, które na trwałe wpisały się w krajobraz sportu szkolnego.

Fot. 5. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Lubelski Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy

Zagadnienia historii działalności SZS stały się przedmiotem debaty sejmikowej pod tytułem „Działalność Szkolnego Związku Sportowego - 70 lat w służbie dzieciom i młodzieży” (prof. dr hab. Stanisław Zaborniak – woj. podkarpackie, mgr Jacek Bigus, mgr Adam Szymczak – Warszawa, woj. mazowieckie, mgr Agnieszka Domańska – woj. łódzkie, mgr Zbigniew

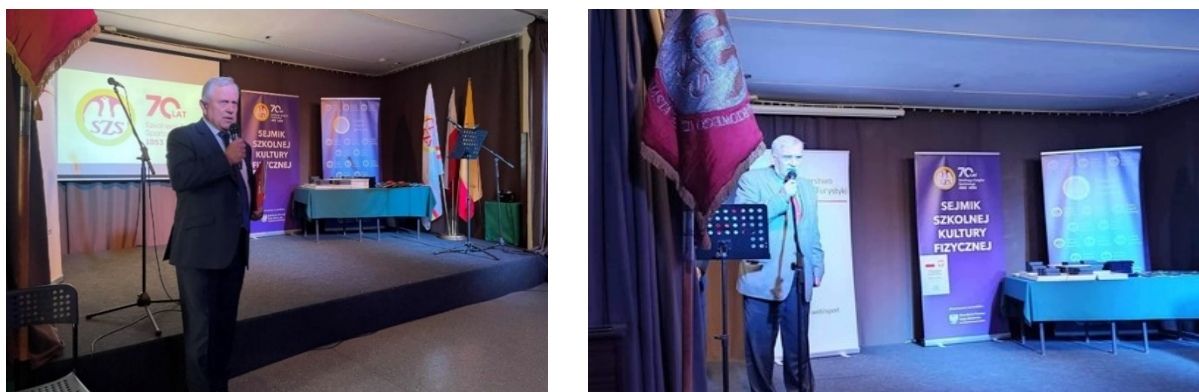
Bermes – woj. lubuskie, mgr Adam Szymczak – woj. dolnośląskie, Andrzej Byczkowski – woj. pomorskie, mgr Andrzej Kodura – woj. śląskie, mgr Mariusz Brzozowski, mgr Dariusz Kos – woj. świętokrzyskie, mgr Dariusz Marchlewski – woj. warmińsko-mazurskie, mgr Edward Strzymiński – woj. wielkopolskie, mgr Eugeniusz Kuduk – woj. zachodniopomorskie).

Fot. 6,7. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Szkolny Związek Sportowy „Ziemia Lubuska”

Niewątpliwie wielkim sukcesem tegorocznej edycji Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej było zaproszenie znanych ludzi sportu, którzy swoją przygodę z rywalizacją sportową rozpoczęli właśnie w ramach szkolnych zawodów sportowych organizowanych przez Szkolny Związek Sportowy. W woj. podkarpackim takie zaproszenie przyjęła i wystąpiła przed uczestnikami Sejmiku dr Matylda Kowal – olimpijka z Londynu i Rio de Janeiro w biegu na 1500 m. W auli Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu swoją karierę sportową „Od Igrzysk Szkolnych do Reprezentacji Polski” zaprezentowała Dominika Tomczyka – wielokrotna reprezentantka Polski w koszykówce kobiet. Uczestnicy Sejmiku na Śląsku zapoznali się z przebiegiem życiorysu sportowego Justyny Świąty – Ersetic – jednej z najbardziej utytułowanych polskich lekkoatletek w biegu na 400 m (indywidualnie i w sztafecie).

Z kolei Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej w Kielcach swoją obecnością zaszczycił Sławomir Szmal – były reprezentant Polski w piłce ręcznej.

Fot. 8,9. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Łódzki Szkolny Związek Sportowy

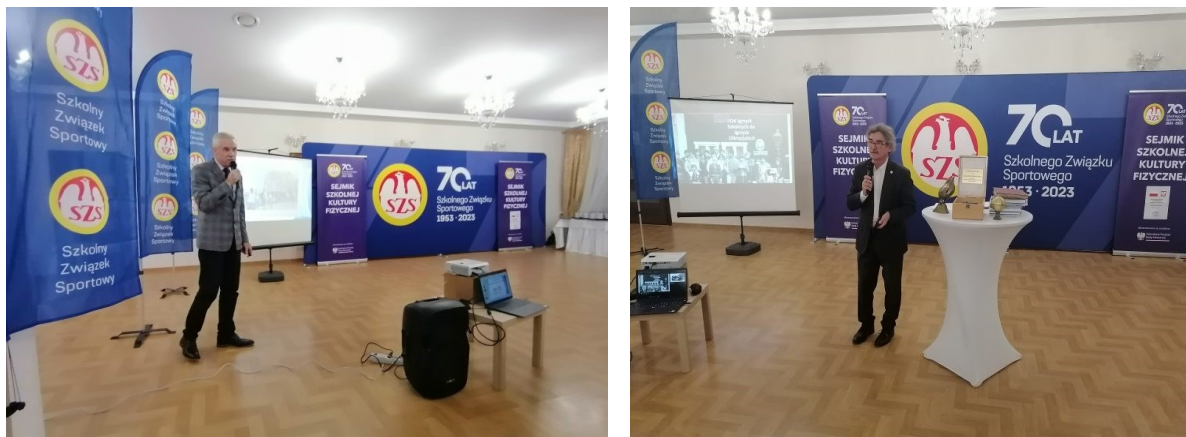
Jednym z głównym problemów współczesnej szkoły – naszym zdaniem – jest pogłębiający się kryzys w odniesieniu do funkcji wychowawczej szkoły, która w połączeniu z funkcją dydaktyczną i opiekuńczą stanowi istotę działalności każdej placówki oświatowo-wychowawczej. Stąd ważnym problemem omawianym podczas debat sejmikowych było ukazanie wychowawczej roli sportu szkolnego. Refleksja nad tą dziedziną sportu szkolnego, skłaniała również do analizy tego zjawiska pod względem etycznym i pedagogicznym. Założenia sportu szkolnego ma dążyć do równoważenia i maksymalnej zgodności rozwoju fizycznego, intelektualnego i moralnego. Przydatność tej formy aktywności szkolnej będzie występowała tylko wówczas, jeżeli dzieci i młodzież – uczestnicy różnorodnych form rekreacyjnych i sportowych, a przede wszystkim nauczyciele wychowania fizycznego, instruktorzy sportu, trenerzy i organizatorzy, uczynią ze sportu szkolnego podłoże do kształtowania określonych wartości – istotnych z punktu widzenia osobowości młodego człowieka.

Fot. 10,11. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Małopolski Szkolny Związek Sportowy

Zagadnienie roli sportu szkolnego w ogólnym procesie wychowania dzieci i młodzieży było także podejmowane przez prelegentów uczestniczących w poszczególnych Sejmikach Szkolnej Kultury Fizycznej, m.in.: mgr Małgorzata Rauch – Podkarpacki Kurator Oświaty („Sport szkolny w systemie oświaty”), dr Adam Przybysz – Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, dr Jacek Szalewski – Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, mgr Marcin Drogorób – dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Kujawsko-Pomorskiego, prof. Jerzy Pośpiech – Śląski Szkolny Związek Sportowy, mgr Jacek Więckowski – Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy w Kielcach, mgr Marek Nowacki – Kurator Oświaty w Olsztynie, dr Agata Korcz – Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, mgr Dariusz Czaczyk – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pyrzycach.

Fot. 12,13. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Szkolny Związek Sportowy Warszawy i Województwa Mazowieckiego

Organizacja Sejmików Szkolnej Kultury Fizycznej w poszczególnych województwach stała się też okazją do wymiany poglądów oraz pogłębionej refleksji nad doskonaleniem formuły Szkolnych Igrzysk Sportowych. Ewaluacja dotychczasowych form organizacyjnych Szkolnych Igrzysk Sportowych skłania do poszukiwania nowych rozwiązań w tym zakresie, tak aby sport szkolny był źródłem wielu wartości wychowawczych dla wszystkich uczestników. W tym obszarze tematycznym zaprezentowano wiele interesujących referatów i wystąpień, m.in.: dr Barbara Pelczar – Białek z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w swoim wystąpieniu przedstawiła zagadnienie wyszukiwania i wspierania zdolnych uczniów, osiągających wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym poprzez np. program stypendialny, dr Paweł Ochwat z Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie zaprezentował zmiany w podstawie programowej wychowania fizycznego od roku szkolnego 2023/2024 z uwzględnieniem Programu „Sportowe Talenty” dla klas IV-VIII szkół podstawowych i ponadpodstawowych, panel tematyczny pt. „Nowe formy aktywności fizycznej w ramach systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży – poszukiwania: Doskonalenie formuły Szkolnych Igrzysk Sportowych” zaprezentowany na Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej w Rumii, mgr Barbara Nowa – „Doskonalenie formuły Szkolnych Igrzysk Sportowych”.

Fot. 14. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Szkolny Związek Sportowy „Opolskie”

Okres pandemii był niewątpliwie trudnym czasem w aspekcie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży. Sytuacja ta odbiła się również niekorzystnie na rywalizacji sportowej uczniów, której w zasadzie nie było. Dlatego też autorzy ramowego programu Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej zaproponowali jeden z tematów do debaty – „Rywalizacja sportowa dzieci i młodzieży po pandemii”. Problem rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży po pandemii został przedstawiony przez mgr Krzysztofa Kazberuka w trakcie obrad Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej zorganizowanego przez Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy w Kielcach. Zagadnienie to również omówił mgr Michał Grzeszczak na Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej zorganizowanym przez Warmińsko-Mazurski Szkolny Związek Sportowy. Ta sama tematyka stała się także przedmiotem referatu mgr Dariusza Czaczyka – dyrektora Ośrodka Sportu i Rekreacji w Pyrzycach na Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej zorganizowanym przez Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy w Szczecinie.

Fot 15,16. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Podkarpacki Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy

Jednym z wiodących paneli sejmikowej debaty były poszukiwania nowych form aktywności fizycznej w ramach systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży. dr Anna Bubula na Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej w Krakowie przedstawiła referat pt. „Gra terenowa jako ciekawa forma aktywności i współzawodnictwa do wykorzystania na lekcjach wychowania fizycznego i zajęciach pozalekcyjnych”. Nowe formy aktywności fizycznej w ramach współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży zostały przedstawione przez mgr Zbigniewa Bermesa – Prezesa Szkolnego Związku Sportowego Ziemi Lubuskiej. Ten sam obszar tematyczny przedstawiła mgr Katarzyna Brózda – nauczycielka wychowania fizycznego i trenerka piłki ręcznej w trakcie obrad sejmikowych w Toruniu. Formy festynu rekreacyjnego dla dzieci w młodszym wieku szkolnym omówiła dr Sara Wawrzyniak – reprezentująca Akademię Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Podobny panel tematyczny został zaprezentowany na Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej w Rumii. Podczas Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej w Sierakowie zorganizowanym przez Szkolny Związek Sportowy „Wielkopolska” mgr Błażej Kalinowski zaprezentował dyscyplinę sportową rugby jako nową formę aktywności fizycznej w ramach współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.

Fot. 17,18. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Podlaski Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy

W trakcie debat sejmikowych dużo miejsca i uwagi poświęcono aktualnym problemom sportu szkolnego. Były to panele dyskusyjne, w których głos zabierali działacze Szkolnego Związku Sportowego, organizatorzy sportu szkolnego, nauczyciele wychowania fizycznego, instruktorzy i trenerzy.

Fot. 19. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy
w Gdańsku

Na wybranych Sejmikach Szkolnej Kultury Fizycznej obszar tematycznych wystąpień prelegentów dotyczył też roli nauczyciela – trenera we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży. Aktualne wyzwania, przed którymi staje nauczyciel wychowania fizycznego przedstawił w Teresinie dr Ireneusz Cichy – reprezentujący Akademię Wychowania Fizycznego we Wrocławiu.

Fot. 20. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Śląski Szkolny Związek Sportowy

W wystąpieniu sejmikowym mgr Agnieszki Domańskiej w Łodzi został omówiony „Autorytet trenera – olimpijczyka w procesie szkolenia i wychowania młodego sportowca”. Na tym samym Sejmiku o aktualnych wyzwaniach, przed którymi staje nauczyciel wychowania fizycznego mówił też mgr Kacper Głogowski. W czasie obrad Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej we Wrocławiu dr Regina Kumala wygłosiła referat pt. „Rola nauczyciela wychowania fizycznego w nowej rzeczywistości”.

Fot. 21. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy
w Kielcach

Przedstawione powyżej obszary tematyczne, które były omawiane w trakcie debat i paneli dyskusyjnych w ramach Sejmiku Szkolnej Kultury Fizycznej zorganizowanego również w związku z obchodami 70-lecia działalności Szkolnego Związku Sportowego są przykładem na to, jak duże znaczenie i ważną rolę odgrywa sport szkolny w procesie wychowania dzieci i młodzieży.

Fot. 22, 23. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Warmińsko-Mazurski Szkolny Związek
Sportowy w Olsztynie

W wielu sejmikowych referatach, wystąpieniach i prelekcjach podkreślano, że sport uprawiany przez uczniów jest doskonałą formą zabawy, wspiera proces tworzenia pozytywnych relacji z rówieśnikami, jak również pozwala czerpać satysfakcję z pokonywania własnych ograniczeń czy słabości. Dzieci i młodzież wykazują potrzebę rywalizacji sportowej już od najmłodszych lat, a sport może być tą formą aktywności fizycznej, która nauczy ich poszanowania występujących w nim reguł i zasad, uznania dla osób odnoszących sukces, ale również okazywania szacunku w odniesieniu do tych, którzy w danej sytuacji ponieśli porażkę.

Fot. 24, 25. Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej – Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy w Szczecinie

Naszym zdaniem cele i zadania jakie zostały postawione przed Sejmikiem Szkolnej Kultury Fizycznej zostały w pełni osiągnięte i zrealizowane.

*Jacek Bigus
Dariusz Abramuk
Katarzyna Warchoł
Krzysztof Warchoł*

